

9.Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Din ve İslam Konu Anlatımı

Dinin Tanımı ve Kaynağı

Din Nedir?

- **Kelime olarak;** Kanun, hüküm, ceza, ödül, saygı, itaat, teslimiyet, ibadet, egemenlik adet, yol anlamlarına gelir.
- **Terim olarak;** Allah'ın peygamberleri aracılığıyla gönderilen, akıl sahiplerinin kendi istek ve hür iradeleriyle hayırlı olan şeylere sevk eden ilahi kurallar bütünüdür.
- **Kaynağı** VAHİY'dir. Vahyin kaynağı ise Allah (c.c)"tır.
- Allah'ın insanlar arasından seçtiği peygamberleri aracılığıyla gönderilmiştir.
- **Temel Amacı:** İnsanları dünya ve ahirette mutlu kılmaktır.
- İnsanın kendi hür irade ve arzusuyla kabul etmesidir.
- İyiyi kötüden ayırt edebilecek akıl yetisine sahip insanlara hitap eder.
- Akıl sağlığı yerinde olmayanlar ve akıl baliğ olmayanlar dinden sorumlu değildir Dinde zorlama yoktur.
- Din samimi ve içten duygularla benimsenir.
- Hiçbir insan, hatta peygamber bile kendi başına din kuramaz.

Din özü itibariyle hayra ve iyiliğe sevk eder Kuran-ı Kerim de DİN kelimesi hem uluhiyeti hem de ubudiyeti ifade etmek üzere 92 yerde geçer.

İnsanlık tarihi boyunca Allah (cc), insanlar arasından seçtiği peygamberlerle emir ve yasaklarını bildirmiş, insanların dünya ve ahiret mutluluğunu sağlamak için din göndermiştir.

Kur'an-ı Kerim'de din kelimesi hem uluhiyyeti hem ubudiyeti ifade etmek üzere kullanılır. Çok geniş bir anlam dünyasına sahip olan din kelimesi, Kur'an-ı Kerim'de doksan iki yerde geçmektedir. Buna göre yaratıcı ve ibadet edilmeye layık tek varlık olan Allah'a (c.c.) bakan yönüyle din; hâkim olmak, itaat altına almak, kanun ve şeriat göndermek, hesaba çekmek, ceza-mükâfat vermek demektir. Yaratılmış kul açısından ise din; boyun eğmek, aczini anlamak, teslim olmak ve ibadet etmektir.

ULUHİYYET : İlahlık, tanrılık, ibadet edilen varlık ve mabut. İslam'a göre sadece Allah'a (c.c) ait olan makamdır.

UBUDİYYET : Kulluk, itaat, boyun eğme ve ibadet etmek. Allah'ın rızasını kazanmak için emirlerini içtenlikle yerine getirip yasaklarından kaçınmaktır.

Kuran-ı Kerim de DİN Kelimesinin Bazı Anlamları:

Ceza (karşılık) Kıyamet, Ahiret: "O gün ,Allah onlara kesinleşmiş dinlerini (cezalarını) verecektir. Allah'ın apaçık hak olduğunu bileceklerdir. (Nur suresi 25.ayet)

İtaat hakimiyet boyun eğme: " Göklerdeki her şey, yerdeki her şey O'nundur. Dinde (itaat, boyun eğişde) yalnız O'nadır"....(Nahl suresi 25.ayet)

Teslimiyet Kulluk İbadet : "Onlara dini (kulluğu ibadeti) sadece Allah'a has kılarak, hakka yönelen kimseler olarak O'na kulluk etmeleri, namazı kılmaları ve zekatı vermeleri emredilmişti. İşte bu dosdoğru bir dinidir. (Beyyine suresi 5. Ayet)

Kanun Şeriat Millet: "De ki: Allah doğru söylemiştir. Öyleyse hakka yönelen İbrahim'in dinine uyun. O Allah'a ortak koşanlardan değildi."(Al-i İmran suresi 95.ayet)

BAZI İSLAM ALİMLERİNİN YAPTIKLARI DİN TANIMLARI

İslam âlimleri dinin Allah (c.c.) ile kul arasındaki münasebeti düzenleyen kanun, nizam ve yol olduğunu belirtmişlerdir. Son dönem İslam âlimlerinden Elmalılı Hamdi Yazır, dini akıl sahiplerini kendi istekleriyle iyilikleri yapmaya sevk eden İlahî bir nizam şeklinde tarif etmiştir. Yapılan tariflerin ortak yönleri dikkate alındığında din; Allah (c.c.) tarafından peygamberler aracılığıyla gönderilen, akıl sahiplerini kendi istek ve hür iradeleriyle hayırlı olan şeylere sevk eden İlahî kurallar bütünü şeklinde tarif edilmektedir.

- “Din akıl sahiplerinin peygamberin bildirdiği gerçekleri benimsemeye çağıran ilahi bir kanundur.” Seyyid Şerif Cürcani
- Din , akıl sahiplerinin kendi iradeleriyle şimdiki halde (dünyada) salaha, gelecekte (ahrette) felaha sevk eden Allah (c.c) tarafından konulmuş bir kanundur.” Tehanevi
- Din , akıl sahiplerini kendi istekleriyle iyilikleri yapmaya sevk eden ilahi bir nizamdır. Elmalı Hamdi Yazır

Bu tariflere göre din:

- İlahi kaynaklı olmalıdır. İnsanların oluşturduğu, uydurduğu şeyler din olamaz.
- Akıl sahibi insanların özgür iradesiyle tercih edilmelidir. İslam dinine göre akıl sağlığı yerinde olmayanlar ve akıl-baliğ olmayanlar dinden sorumlu değildir. Ayrıca din, samimi ve içten duygularla benimsenir, özgür irade ile tercih edilir. Baskı ve zorlamayla dini kabul ettirmeye çalışmak dinin ilkelerine aykırıdır.
- Dinin gönderiliş amacı insanları dünya ve ahiret mutluluğuna ulaştırmaktır. Din özü itibariyle inananları hayra ve iyiliğe sevk eder.

Kullarına merhamet ve sevgisinin en güçlü göstergelerinden biri de Allah'ın (c.c.) insanları yalnız bırakmayıp tarihin her döneminde vahiy yoluyla buyruklarını onlara bildirmiş olmasıdır. Yüce Allah buyruklarını insanlar arasından seçtiği bir peygambere vahyeder. Vahiy Allah'ın (c.c.) emir ve yasaklarını peygamberlerine ulaştırmasıdır. Peygamberler aldıkları bu vahiyleri insanlara hiç değiştirmeden tebliğ ederler. Peygamberlere Allah (c.c.) tarafından vahyedilenlerin tamamı dini oluşturur.

İnsanın Doğası ve Din

Din duygusu, fitri (doğuştan gelen) bir özelliktir. İnanmak insanın doğuştan beraberinde getirdiği bir duygudur. İnsanın maddi, bedensel ihtiyaçları olduğu gibi ruhunun da ihtiyaçları vardır. İnsan ruhunun bu dünyada yalnız ve sahipsiz olmadığını bilmesi ve sığınılacak yüce varlığı bulması çok önemlidir. Bu yüzden insan her zaman ve her yerde yüce, kudretli ve ulu bir varlığa sığınma, ona güvenme ve ondan yardım dileme ihtiyacını hissetmiştir. Tarihin her döneminde din, insanın sığınma ve güvenme ihtiyacına karşı Allah'ın (c.c.) kullarına sunmuş olduğu bir ikramıdır. Din aynı zamanda insanın anlam arayışına ışık tutar ve sorularına cevap verir.

FİTRAT: Yüce Allah'ın tüm varlıkları kendi varlığını ve birliğini tanıyabilme gücü ve yeteneği ile yaratmasına denir.

İnsanın temel özellikleriyle uyumlu din, fıtrat dini olan İslam'dır. Kur'an-ı Kerim'de bu tabiiliği ve saflığı ifade eden kavramlardan biri de hanifliktir. Haniflik Allah'ın (c.c.) başlangıçtan itibaren insanlara bildirdiği, insanın tabiatına en uygun olan tevhid dinidir. Kur'an-ı Kerim'de haniflikle birlikte en çok adı geçen peygamber Hz. İbrahim'dir (a.s.). Onun Yahudi ve Hıristiyan olmadığı bilakis hanif bir Müslüman olduğu şu şekilde beyan edilir: “İbrahim ne Yahudi ne de Hristiyan'dı. Fa kat o, hanif (Allah'ı bir tanıyan, hakka yönelen) bir Müslümandı. Allah'a ortak koşanlardan da değildi.” Ayetten de anlaşılacağı üzere haniflik, insanın tabiatına ve fıtrata uygun olarak kayıtsız ve şartsız Allah'a (c.c.) teslim olmak, ilah olarak yalnızca Allah'ı (c.c.) kabul etmek ve yalnızca O'na kulluk etmek demektir. Hanif ise, Allah'ın emrettiği doğru yola girip o istikamette yaşayan kişidir.

HANİFLİK: İnsanın tabiatına ve fıtratına uygun olarak kayıtsız ve şartsız Allah'a (c.c) teslim olmak ,ilah olarak yalnızca Allah'ı (c.c) kabul etmek ve yalnızca O'na kulluk etmektir.

HANİF ise; Batıldan yüz çevirip , Allah'ın emrettiği doğru yola girip o istikamette yaşayan kişidir.

DİNİN İNSAN HAYATINDA VE TOPLUMSAL HAYATINDAKİ ETKİLERİ

- İnsanlara yön verir.
- Onları iyi ve faydalı işler yapmaya yöneltir.
- Hayatı düzenleyen bir nizam kanun ve ahlak bütünü olduğundan toplumsal işleyişin her alanını düzenleyerek huzuru sağlar.
- İnsanın kendisini aşan yüce bir kudrete gönülden bağlanması da onu daha güçlü ve güvenli kılar.
- Bunun için dua ve niyaz ile o yüce varlığa yalvarıp sığınır.
- Kişinin sorumluluk bilincini yükseltir.
- İnsanı ahlaki bakımdan daha özenli ve dikkatli olmaya sevk eder.

İman ve İslam İlişkisi

İman Nedir?

- Sözlük; Yürekten inanmak , emniyet ve güven içinde bulunmak .
- Terim; Allah'a ve inanç esaslarına inanmak ve kalben onaylamaktır.

İslam

- Sözlük; İtaat, teslimiyet, boyun eğme, bağlanmak , barış ve esenlikte olmaktır.
- Terim; Allah'ı ve inanç esaslarını dil ile ikrar, kalp ile tasdik ve organlarla amel etmektir.

Hem İman da, hem İslam da esas olan TESLİMİYETTİR. İslam, İman 'dan daha geniş kapsamlıdır. Dışta ve görünürde olan İslam , içte ve kalpte olan İmandır.

İman, kelime itibariyle bir kimsenin şüphe duymaksızın bir şeyi kabul etmesi, doğrulaması, onaylaması ve tasdik etmesi anlamına gelir. Ayrıca güven vermek, güvenlikte olmak, içten ve yürekten inanmak gibi anlamları da vardır. Dinî terim olarak iman; Allah'ın (c.c.) bir ve tek olduğuna ihlasla (samimiyetle) inanıp Hz. Muhammed'in (s.a.v.) peygamberliğini kabul etmek, onun Kur'an-ı Kerim aracılığıyla getirdiklerine inanmak ve bunlara teslim olmaktır. Bu inanca sahip kimseye mümin denir.

MÜSLÜMAN: Allah'ın dinine teslim olan, Hz. Peygamberin bildirdiklerine gönülden bağlanan, inandıklarını yaşamaya çalışan, ibadetlerini yerine getiren ve dinin güzel ahlakını davranışlarına yansıtan kişiye denir.

İnsan, beden ve ruh boyutları olan bir varlıktır. İnsanın ruh boyutunun en belirgin özelliği inanmaktır. İnsanlık tarihinin tüm zamanlarında ve tüm toplumlarda inanç bir gerçeklik olarak karşımıza çıkar. Çünkü inanma duygusu insana yaratılışında verilen bir özelliktir.12 13 İnsan bu özelliği dolayısıyla bir ve tek yaratıcıya inanma ihtiyacı duyar. Bunun yansımaları tarih boyunca insanlığın kültür, sanat ve medeniyet birikiminde açık bir şekilde görülmektedir. İnsan, dünya hayatı boyunca huzur ve güven içerisinde yaşamayı ister. İnsanlar ancak iman sayesinde hayatlarını belirsizlikten ve karmaşadan kurtarıp anlamlı hale getirir. Bu yönüyle iman, insana niçin var olduğunu ve yaşadığı hayat içerisinde zorluklarla nasıl başa çıkacağını gösteren bir kaynaktır.

İslam âlimlerine göre iman ile İslam birbiriyle yakından ilişkili kavramlardır. Bu iki kavramın aynı şeyi belirttiğini savunanlar, iman ve İslam'ın birbirini tamamladığı ve her ikisinde de tasdik ve teslimiyetin esas olduğu görüşünden yola çıkarlar.

İmanın İslam'dan, İslam'ın da imandan ayrı düşünülmemeyeceği bir gerçektir. Dışta ve görünürde olana İslam, içte ve kalpte olana iman denilebilir. İman kalbin tasdik etmesi, İslam ise amel ve davranışlarla bu tasdik eyleme taşınarak görünür kılınmasıdır. İman kalple gerçekleşen tasdiktir. İslam ise dil ile ikrar, itaat, boyun eğme ve teslimiyettir.

İslam İnanç Esaslarının Özellikleri

- Fıtrata uygun açık ve anlaşılır oldukları için akli selim tarafından kolayca kabul edilir.
- İnsan ürünü ve dogmatik değil vahiy kaynaklıdır.
- İslam inanç esaslarının benimsenmemesinde kişilerin hür iradeleri ve tercihleri gerekir. İslam dengeyi esas alır.

- Ebedi kurtuluş için korku ve ümit arasında dengeli bir hayatı tavsiye eder.

İslam dinine göre bir kişinin mü'min olabilmesi için **Kelime-i Tevhid** ve **Kelime-i Şehadet**i kalben kabul edip dil ile söylemesi gerekir.

Kelime-i Tevhid : La ilahe illallah Muhammedun Rasulullah.

Anlamı: Allah'tan başka ilah yoktur .Hz: Muhammed O'nun kulu ve elçisidir.

Kelime-i Şehadet : Eşhedü enla ilahe illallah ve eşhedü enne Muhammedun abduhu verasulu.

Anlamı: Ben şahadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur ve ben yine şahadet ederim ki Hz Muhammed O'nun kulu ve elçisidir.

İslam İnanç Esasları :

- Allah'a İman
- Kitaplara İman
- Meleklerle İman
- Ahiret gününe İman
- Peygamberlere İman
- Kaza ve Kadere İman

İslam inanç sisteminin özünü ve temelini Allah'a İman oluşturur.

Akıl sahibi olup da ergenlik çağına gelmiş olan her insanın en başta gelen sorumluluğu, yaratıcısını tanımaktır. O'na iman edip, bu iman gereği olan kulluk görevlerini yerine getirmektir. Allah'a (c.c.) iman etmek; ibadete layık tek varlığın Allah (c.c.) olduğunu kabul etmeyi ve buna göre hareket etmeyi gerektirir. Yüce Allah vahiy yoluyla kendisini isimleri ve sıfatları ile tanıtır. Allah'ı (c.c.) tanıyan insan ona nasıl iman edeceğini bilir.

AMENTÜ: İslam dininde iman esasları "inandım" anlamına gelen terimle ifade edilir.

İslam inancına göre ALLAH birdir ve tektir.

Bu birlik ise **TEVHİD** kavramıyla ifade edilir.

İCMALİ İMAN (Toptan İman): İnanılması gereken hususlar tek tek söylenmediğinden bu şekilde iman etmeye İslam da İcmali İman denir.

TAFSİLİ İMAN (Ayrıntılı İman): İslam da inanılması gereken şeylerin her birine açık ve geniş bir şekilde ayrıntılı olarak inanmaya Tafsili İman denir.

Kur'an-ı Kerim'de Allah'ın (c.c) varlığı, birliği ve yetkin sıfatlara sahip olduğu konusunda kâinattan, insandan ve geçmiş toplumlardan örnekler verilir. İnsanın yaratılış safhalarından, göklerin ve yerin yaratılışından, baharda yeryüzünün tekrar canlanarak diri itilmesinden bahsedilerek bütün bu filleri gerçekleştiren Allah (c.c.) olduğu vurgulanır.

İslam'ın inanç esasları bir bütündür. Bu yüzden inanılması gereken şeylerin tamamına eksiksiz bir şekilde inanmak gerekir. İnanç esaslarının bir kısmına inanıp bir kısmına inanmayan kimseler mümin sayılmaz. Çünkü iman bütünlük ister.

Kur'an'dan Mesajlar: Nisâ Suresi 136. Ayet

"Ey iman edenler! Allah'a, Peygamberine, Peygamberine indirdiği kitaba ve daha önce İndirdiği kitaba iman edin. Kim Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve ahiret gününü inkâr ederse, derin bir sapıklığa düşmüş olur." (Nisâ suresi, 136. ayet.)

Kur'an-ı Kerim'de dördüncü sırada yer alan Nisâ suresinin bu ayetinde Allah müminlerden iman etmelerini istiyor. İman edenlerin nelere, nasıl inanmaları gerektiğini bildiriyor. Bu ayette İslam inanç esasları peş peşe sıralanarak bunlara iman etmeyen kimselerin düşeceği vahim durum belirtiliyor.

Ayette önce Allah'a (c.c.), Hz. Muhammed'e (s.a.v.), O'na indirilen kitaba ve Kur'an-ı Kerim'den önce indirilen kitaba inanılması emrediliyor. İman edenleri kuvvetli ve sarsılmaz bir imana davet eden Allah (c.c.), Allah'ı, meleklerini kitaplarını, peygamberlerini ve ahiret gününü inkâr eden kimselerin hak dinden ayrılarak sapkınlığa düşeceklerini haber veriyor. Burada inanç esaslarının bir arada ve güçlü bir şekilde ifade edilmesi, hem onların insanın mümin olması için gerekli olduğunu hem de bir bütün olduklarını ispat eder. Bunlardan birine bile inanmayan kimsenin imanı geçerli değildir. Bu esaslardan birini bile inkâr eden kimse, doğru ve kurtarıcı imana kavuşamayıp hak dinden sapmış sayılır.

Bu ayetin iniş sebebini son dönem İslam alimlerinden Elmalılı Hamdi Yazır eserinde anlatıyor. Bir gün Medine'de bir kısım Yahudi din adamı Resulullah'a (s.a.v.) gelerek : "Ey Allah'ın Resülü biz, sana, kitabına, Musa'ya, Tevrat'a ve Üzeyr'e iman ediyoruz. Fakat bunların dışındaki kitapları ve peygamberleri tanımıyor ve kabul etmiyoruz." derler. Hz. Muhammed de (s.a.v.) "Hayır, Allah'a, bütün peygamberlerine, Muhammed'e ve kitabı Kur'an'a ve ondan önceki her kitaba iman ediniz." buyurur. "Yapmayız." derler. Bu konuşmadan bir süre sonra bu ayet iner ve onlar da iman ederler. Kur'an-ı Kerim'in hem bu ayetiyle hem başka pek çok ayetiyle bildirilen iman esaslarını Hz. Muhammed (s.a.v.) de hadisleriyle ortaya koymuştur. Bunlardan biri de Cebrail'in (a.s.) bir insan suretinde gelerek arkadaşlarının ortasında Hz. Peygambere iman, İslam ve ihsanı sorduğu hadistir. Cebrail (a.s.) sorular sorarak Hz. Peygamberin cevaplamasını ve böylece Müslümanların dinlerini öğrenmelerini istemiştir.